

Sprawozdania

Sprawozdanie z działalności Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (1 grudnia 2013 r. – 31 grudnia 2014 r.)

W okresie od 1 grudnia 2013 roku do 31 grudnia 2014 roku Zarząd Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk pracował w składzie wybranym 19 czerwca 2012 roku na Sprawozdawczo-Wyborczym Zebraniu Administracyjnym:

- prof. UO, dr hab. Elżbieta Dąbrowska (prezes),
- dr Danuta Lech-Kirstein (wiceprezes),
- dr Katarzyna Książek (sekretarz generalny),
- dr Krystyna Nowak-Wolna (zastępca sekretarza generalnego),
- prof. dr hab. Władysław Hendzel (skarbnik).

Struktura organizacyjna Towarzystwa składa się z czterech wydziałów: Wydział I – Nauk Społecznych i Historycznych; Wydział II – Języka i Literatury; Wydział III – Nauk Przyrodniczych; Wydział IV – Nauk Ścisłych, Technicznych i Medycznych.

Działalność Towarzystwa opiera się w dalszym ciągu tylko na społecznym zaangażowaniu jego członków. Księgowość prowadzi Biuro Rachunkowe HOSSA.

OTPN wspiera rozwój nauki we wszystkich dziedzinach, a zwłaszcza w zakresie badań związanych z regionem Śląska Opolskiego. Do priorytetowych zadań Towarzystwa należy popularyzowanie wyników badań rodzimych naukowców poprzez organizowanie wykładów, konferencji i prowadzenie działalności wydawniczej. Członkowie OTPN prowadzą działalność popularyzującą naukę wśród mieszkańców Opolszczyzny, wygłaszając wykłady popularnonaukowe, uczestnicząc w festiwalach nauki, oceniając prace w konkursach przedmiotowych.

Działalność wydawnicza Towarzystwa upowszechniająca naukę

W roku 2014 Opolskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk wraz z Uniwersytetem Opolskim przy dofinansowaniu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wydało

1 książkę:

Janina Hajduk-Nijakowska (red. nauk.), *Archiwum etnograficzne*, t. 54: *Praktykowanie tradycji w społeczeństwach posttradycyjnych*, ISSN: 0066-6858,

1 rocznik:

„Stylistyka XXIII”: *Dyskurs i styl – Discourse and style*, red. nauk. Ewa Malinowska, ISSN: 1230-2287,

i 4 tomy „Kwartalnika Opolskiego” (ISSN 0023-592X) w 3 zeszytach naukowych:

„Kwartalnik Opolski” 2014, LX, nr 1, red. nauk. Elżbieta Dąbrowska;

„Kwartalnik Opolski” 2014, LX, nr 2/3, red. nauk. Elżbieta Dąbrowska;

„Kwartalnik Opolski” 2014, LX, nr 4, red. nauk. Elżbieta Dąbrowska.

Ponadto Opolskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk z własnych funduszy dofinansowało pozycję wydawniczą:

Jolanta Gleń-Kulesza (red. nauk.), *Literatury słowiańskie w kręgu tradycji kulturowych. Księga poświęcona pamięci Profesor Aleksandry Wieczorek*, ISBN: 978-83-7395-617-9.

Wydawnicza działalność Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk w dużej części wspierana jest przez dofinansowanie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach działalności upowszechniającej naukę. Złożone wnioski o dofinansowanie wydania 4 pozycji wydawniczych jeszcze w roku 2014:

Andrzej Szczepaniak, *Od autonomii do niepodległości. Działalność polityczna Erazma Piltza w latach 1914–1929*;

Marek Dybizbański, Sabina Brzozowska (red.), *Myśl teatralna doby postyczeniowej*;

Jolanta Nocoń, Anna Tabisz (red.), *Język a Edukacja 3. Świadomość językowa*;

Ewa Pawelec, *Diagnostyka plazmy niskotemperaturowej*,

niestety mimo pozytywnej akceptacji komisji nie otrzymały dofinansowania.

Dwa wnioski wydawnicze złożone do działalności upowszechniającej naukę w marcu nie uzyskały dofinansowania:

Krystyna Kossakowska-Jarosz, *Śląska Victoria. Regionalizm w służbie nauczania sensu istnienia*;

Lidia Przymuszała, *Słownik frazeologizmów i typowych połączeń wyrazowych w gwarach śląskich*.

Popularyzacja nauki

Popularyzacja nauki jest obecnie ważnym elementem działalności towarzystw wspomagających badania naukowe. Istotne jest bowiem dotarcie z informacją o metodach badawczych i dziedzinach, którymi zajmują się jednostki naukowe Opolszczyzny, do szerszego grona odbiorców. Przedstawiając osiągnięcia czytelnie i zrozumiale, zwiększa się prawdopodobieństwo pozyskania nowych badaczy i możliwość przekazania wiedzy. Uwzględniając coraz mniejsze zainteresowanie nauką i coraz bardziej konsumpcyjne podejście do życia, należy dzielić się bezcenną, przez wiele lat zdobywaną wiedzą w sposób czytelny, tak aby zachęcić młodych ludzi do uprawiania danej dziedziny badawczej. Jedną z form są wykłady otwarte i udział w dyskusjach popularnonaukowych.

Wykłady otwarte i popularyzacja w mediach

Członkowie Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk wygłosili wykłady i zorganizowali przedsięwzięcia popularyzujące dziedzinę, jaką uprawiają, realizując się naukowo. Odbyły się następujące wykłady:

– 15.04.2014 r., Opole – prof. dr hab. Elżbieta Dąbrowska, „Proza reportażowa w dialogu kultur i tożsamości (Narracje z podróży po Europie Wschodniej i Środkowej), Otwarta Europa – dialog kultur ponad granicami”;

– 17.06.2014 r., Opole – dr Andrzej Szczepaniak, „Niemieckie wiersze i pieśni o polskich żołnierzach z okresu I wojny światowej w propagandzie walczących stron”;

– 12.11.2014 r., Opole – prof. dr hab. Elżbieta Dąbrowska, „Marian Kaczmarek w literacko-kulturowej przestrzeni nie tylko staropolskiej”, cykl „Śladami pamięci”;

– 12.11.2014 r., Opole – dr hab., prof. UO Mirosław Lenart, „Archiwum odrzuconej mądrości, czyli o losach literatury dawnej we współczesnej edukacji Mariana Kaczmarka (1934–1994)”;

– 4.–6.12.2014 r., Krapkowice – mgr Agnieszka Tomczyszyn-Harasymowicz, „«Wiedziałem, że wszystko mija, ale nie sądziłem, że aż tak» – o iluzjach związanych z przemijaniem w autobiograficznych figurach Marka Wawrzkiwicza”, konferencja „Iluzje i deziluzje: Język – Literatura – Kultura”;

– 4.–6.12.2014 r., Krapkowice – mgr Małgorzata Andrzejak-Nowara, „Wizje Jarockiego w Mroźka teatrze snów czyli «Miłość na Krymie» – komedia tragiczna”, konferencja „Iluzje i deziluzje: Język – Literatura – Kultura”.

Podjęto działania popularyzujące naukę wśród młodzieży Opolszczyzny, wyjeżdżając do szkół z wykładami:

- dr Ireneusz Książek, „Światło gwiazd i nie tylko”, 7.04.2014 r. – Liceum Ogólnokształcące w Brzegu,
- dr hab. Ewa Pawelec, „Gwiazdozbiory”, 7.04.2014 r. – Publiczne Katolickie Gimnazjum SPSK w Opolu,
- dr hab. Ewa Pawelec, „Znaki Zodiaku i ich wykorzystanie”, 14.04.2014 r. – Zespół Szkół w Dobrzeniu Wielkim,
- dr Katarzyna Książek, „Wirtualna Akademia Astronomii – realnie czy wirtualnie”, 15.04.2014 r. – Publiczna Szkoła Podstawowa 21 w Opolu,
- dr Ireneusz Książek, „Światło gwiazd i nie tylko”, 23.04.2014 r. – Zespół Szkół w Dobrzeniu Wielkim,
- dr Katarzyna Książek, „Wirtualna Akademia Astronomii – realnie czy wirtualnie”, 23.04.2014 r. – Publiczna Szkoła Podstawowa w Łanach (pokazy doświadczeń),
- dr Ireneusz Książek, „Światło gwiazd i nie tylko”, 28.04.2014 r. – Publiczne Katolickie Gimnazjum SPSK w Opolu,
- dr Katarzyna Książek, „Wirtualna Akademia Astronomii – realnie czy wirtualnie”, 29.04.2014 r. – Publiczne Gimnazjum w Zagwiździu,
- dr Katarzyna Książek, „Wirtualna Akademia Astronomii – realnie czy wirtualnie”, 5.05.2014 r. – Publiczne Gimnazjum w Pokoju,
- dr hab. Ewa Pawelec, „Gwiazdozbiory”, 6.05.2014 r. – Publiczne Katolickie Gimnazjum SPSK w Opolu,
- dr Katarzyna Książek, „Wirtualna Akademia Astronomii – realnie czy wirtualnie”, 13.05.2014 r. – Zespół Szkół Ogólnokształcących w Dobrzeniu Wielkim,
- dr Ireneusz Książek, „Światło gwiazd i nie tylko”, 30.05.2014 r. – wykład otwarty dla uczestników WAA,
- dr hab. Ewa Pawelec, „Planety Układu Słonecznego”, 30.05.2014 r. – Uniwersytet Opolski – wykład dla członków Wirtualnej Akademii Astronomii,
- dr Katarzyna Książek, „Wirtualna Akademia Astronomii – realnie czy wirtualnie”, 26.06.2014 r. – wykład na XIV Ogólnopolskim Spotkaniu Demonstratorów Fizyki w Rzeszowie,
- dr hab. Ewa Pawelec, „Znaki Zodiaku i ich wykorzystanie”, 9.09.2014 r. – Publiczna Szkoła Podstawowa nr 21 w Opolu,
- dr hab. Ewa Pawelec, „Planety Układu Słonecznego”, 16.09.2014 r. – Zespół Szkół Ogólnokształcących w Dobrzeniu Wielkim,
- dr Katarzyna Książek, „Wirtualna Akademia Astronomii – realnie czy wirtualnie”, 29.09.2014 r. – Publiczna Szkoła Podstawowa 21 w Opolu,
- dr Ireneusz Książek, „Światło gwiazd i nie tylko”, 27.10.2014 r. – Technikum Zawodowe i ZSZ w Opolu,

- dr Katarzyna Książek, „Wirtualna Akademia Astronomii – realnie czy wirtualnie”, 27.10.2014 r. – Publiczna Szkoła Podstawowa 21 w Opolu (pokaz plam na Słońcu),
 - dr Katarzyna Książek, „Wirtualna Akademia Astronomii – realnie czy wirtualnie”, 29.10.2014 r. – Gimnazjum Katolickie w Opolu,
 - dr hab. Ewa Pawelec, „Gwiazda najbliższa Ziemi, czyli Słońce”, 5.11.2014 r.
- Zespół Szkół w Budkowicach Starych,
- dr Ireneusz Książek, „Światło gwiazd i nie tylko”, 10.11.2014 r. – wykład podczas V Konferencji Dydaktyki Fizyki w Borowicach (Kudowa-Zdrój),
 - dr Katarzyna Książek, „Wirtualna Akademia Astronomii – realnie czy wirtualnie”, 10.11.2014 r. – wykład podczas V Konferencji Dydaktyki Fizyki w Borowicach (Kudowa-Zdrój),
 - dr Katarzyna Książek, Szkolenie z obsługi teleskopu BRT dla uczniów Zespołu Szkół Budowlanych, 18.11.2014 r. – Zespół Szkół Budowlanych w Opolu,
 - dr hab. Ewa Pawelec, „Planety Układu Słonecznego”, 18.11.2014 r. – Dom Kultury w Nieznaszynie.

Ukazały się również publikacje w mediach informujące o działaniach Wirtualnej Akademii Astronomii będącej m.in. częścią Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk:

- 14.03.2014 r. – „Gazeta Wyborcza” – *Każdy może zostać... wirtualnym astronomem*,
- 4.11.2014 r. – „Nowa Trybuna Opolska” – *Podniebna akademia UO*,
- 11.11.2014 r. – „Nowa Trybuna Opolska”.

Seminaria, konferencje

Członkowie Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk organizują konferencje i seminaria w ramach działalności statutowej i organizacyjnej Uniwersytetu Opolskiego: „Otwarta Europa – dialog kultur ponad granicami” (15–16 kwietnia 2014 r., Opole). Konferencja otrzymała dofinansowanie z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach działalności upowszechniającej naukę. Dotacja, niestety, nie została wykorzystana. Zbyt późne otrzymanie dotacji (3 miesiące po realizacji konferencji) ze sprecyzowanym celem organizacyjnym nie było możliwe do wydania zgodnie z harmonogramem. Nie udało się wynegocjować zmiany kwalifikacji kategorii otrzymanej dotacji. Członkowie Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk aktywnie brali udział w konferencji.

Wspierano również konferencje studenckie i doktoranckie Wydziału Filologicznego organizowane przez Uniwersytet Opolski:

- „Miciński współczesny?” – studencko-doktorancka sesja Koła Naukowego Literatury i Kultury Modernizmu UO (4.03.2014 r., Opole),
- „Iluzje i deziluzje: Język – Literatura – Kultura” (4–6.12.2014 r., Krapkowice).

Inna działalność popularyzująca naukę

OTPN corocznie bierze udział w Opolskim Festiwalu Nauki (OFN). W XII OFN członkowie OTPN brali udział w wykładach wspólnie z jednostkami Uniwersytetu Opolskiego. Dodatkową działalnością popularyzującą naukę i metodologię badań są prace w Wirtualnej Akademii Astronomii przeprowadzane wspólnie z Uniwersytetem Opolskim. Zrealizowano konkursy: badawczy, literacki, plastyczny i fotograficzny. Konkurs plastyczny był całkowicie obsługiwany przez członków OTPN i doktorantów Wydziału Filologicznego Uniwersytetu. Zorganizowano wystawę prac plastycznych i fotograficznych uczniów Opolszczyzny przysłanych na konkurs „Odkrywca Światów”.

Działalność organizacyjna

W trybie ciągłym prowadzone są prace nad aktualizacją listy członków OTPN. Prowadzone są działania w celu zdobycia funduszy na działalność Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Zbierane są wnioski o dofinansowanie działań popularyzujących naukę i na ich podstawie za pomocą systemu Towarzystwo wnioskuje do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego o dofinansowanie proponowanych przez członków OTPN działań. Prowadzona jest sprawozdawczość Towarzystwa i realizowanych projektów. Kontynuowana jest współpraca z Uniwersytetem Opolskim w ramach wspólnych aktywności. Trwa modyfikacja strony „Kwartalnika Opolskiego”.

Podstawowe potrzeby Towarzystwa

Nadal nierozwiązany pozostaje problem zwiększenia aktywności pracy oddziałów i weryfikacji liczby członków. Konieczna jest modyfikacja strony internetowej oraz poprawa dystrybucji „Kwartalnika Opolskiego”. Nieustannie jedną z potrzeb jest pozyskiwanie środków na działalność statutową i wydawniczą Towarzystwa. Niestety popularyzacja nauki jest bardzo utrudniona w związku z zauważalnym spadkiem dofinansowania ze strony Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

*Katarzyna Książek
sekretarz generalny OTPN*